

MAGYARÁG

VII. No. 53
1938. Febr. 23

1 lei

APARE IN FIECARE ZI

Fondator: PÁSZTOR EDE

Redactor responsabil:
DR. SÁHY LÁSZLÓ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ORADEA, PIATA MIHAI VITEAZUL 4

ROMÂNIA ÚJ ALKOTMÁNYA

Csütörtökön február 24-én az ország népszavazással dönt az új alkotmány tervezet felett

Hétfő reggel a hivatalos lap rendkívüli kiadásában megjelent az új alkotmány-törvény, amely új fejezetet nyit Románia történetében. Öfelsége II. Károly király az új alkotmány életbeléptetésével egyidejűleg kiáltványt intézett az országhoz.

Öfelsége kiáltványa az új alkotmányért

Egyetlen gondolat, népem határtalan szeretete, egyetlen óhaj, Románia javáért vezet engem habozás nélkül azon az úton, amelyet megfogadtam az országomnak.

Számomra az egyetlen parancs a hazám megmentése és ez irányít engem a lelkek békéltetésének ezekben az elszomorító napjaiban.

Tehát új alkotmányt terjesztek ma a népem elé, amely hivatva van, hogy államunk szilárdabb és igazabb alapjait lerakja és a nemzeti életet biztosabb, szabadabb, egészségesebb utra irányítsa.

Ebben az új alkotmányban határozottan biztosítva van a román nép elsőbbsége, amelyik hittel és áldozattal megalapította nemzeti államunkat.

Jobban megállapítja és kiterjeszti az állampolgárok jogait és kötelességeit.

Megnöveli és megerősíti a kormány tekintélyét.

Csökkenti a szenátorok és képviselők számát.

Az ország parlamentjében a földművesek, munkások, intellektuelek és más termelő rétegek igazságosabb képviselését biztosítja.

Biztosítja az ir elő és szigorúan meghatározza a parlament tagjai összeférhetetlenségét úgy, hogy a nemzet által megválasztott képviselők, valóban a nemzet képviselői és a nemzet szükségének támogatói legyenek.

Az ország minden polgára a kötelesség teljesítés útjára tér őrizkedve a politikai bonyodalmak veszélyes kihatásaitól.

A bűnözők, különösen, akiket a közvagyon elmulasztásában vétkeseknek találunk — mivel ezt ezután bűnnek tekintik — szigorú büntetéseket ir elő.

A közvagyon és a költések felülvizsgálására szigorú kontrolli állítanak fel.

A parasztságnak biztosítja a kisajátított földek feletti jogait.

Az állam által kisajátított bányák tulajdonosai részére szélesebb és igazságosabb részvételt biztosít a kisajátított járadék és koncesszió árából.

Teljes jogot biztosít az egyesített Románia területén évszázadok óta itt élő összes más fajúknak.

Meg vagyok győződve, hogy az alkotmánynak ilyen hasznos megváltoztatása biztosítja a népem szabad fejlődését, a rend, a béke és a fejlődés útján.

Ezen az ünnepi napon és Románia jövőjére alávetem népem jóváhagyásának ezt az új alkotmányt.

Éljen Románia!

CAROL

Csütörtökön népszavazás

Az új alkotmány felett február 24-én csütörtökön népszavazás lesz. A népszavazásban mindenki résztvesz, aki a választási névjegyzékben szerepel.

A szavazás nyílt és szóbeli lesz. Csak igennel és nemmel lehet szavazni.

Minden község egy választókerületet alkot. A bíró és a jegyző előtt kell szavazni.

Szavazni fognak az összes képviselő-választók és a szavazás mindenkire kötelező.

Minden község egy szavazókerületet képez, amelynek elnöke a falvakban a primár, a

városokban a polgármester, illetve a polgármester által kijelölt magasállású funkcionáriusok.

A szavazatszedő bizottság tagjai ezen kívül két polgár, akiknek neveit kisorsolják és egyetlen feltétel, hogy a bizottság tagjai írástudók legyenek.

Ezek szerepelnek, mint az elnök asszisztensei.

A szavazás reggel nyolc órakor kezdődik és délután ötig tart.

A szavazás szóbeli. A jegyzőkönyv két példányban készül és feltünteti az alkotmány elfogadása mellett és az elfogadás ellen szavazók nevét és számát. A jegyzőkönyv bélyegzővel látandó el, egyik példányát az elnök a közönségi irattárban őrzi meg, másik példányát a törvényszéki elnökhöz terjesztik, aki összegzi a megye területén beérkezett szavazatokat és az erről felvett jegyzőkönyveivel együtt az igazságügyminiszterhez terjeszti fel. Itt működik a szavazatok legfőbb összegző bizottsága. Ennek a bizottságnak elnöke a legfőbb törvényhozó tanács elnöke, tagjai négy semilőszéki bíró.

Az összes szavazatokról felvett jegyzőkönyveket átnyújtják az igazságügyminiszternek.

Az ország népe által elfogadott alkotmányt Öfelsége szentesíteni fogja.

Ezen törvényrendelet végrehajtásával a belügyminiszter és igazságügyminiszter vannak megbízva.

A törvényrendeletet Öfelsége jegyezte és ott szerepel a rendeleten Miron Cristea patriacha miniszterelnök, Călinescu belügyminiszter és Căciocov helyettes igazságügyminiszter aláírása is.

Florescu ezredes prefektus ma délelőtt fél tizenegykor a városi színházban fontos közléseket tesz

Florescu ezredes megyei prefektus, ma délelőtt fél 11 órára a városi színházba közigazgatási értekezletre hívta össze a város és megye összes közigazgatási polgári, katonai hatóságait, a szakmai, kulturális egyesületek vezetőit az egyházak képviselőit. Florescu ezredes, prefektus ez alkalommal a kormány nevében nagy fontosságú közléseket fog tenni.

Száz szakaszból áll az új alkotmánytervezte

A bukaresti rádió hétfőn délután három órakor közölte az új alkotmány szövegére vonatkozó dekretumot. Az új alkotmány 100 szakaszból áll.

Az első szakasz szerint a román királyság egységes nemzeti állam. A második szakasz szerint az állam területe nem módosítható.

3. Az idegen népekkel nem kolonizálható.

A második fejezet az állam polgárok kötelezettségeit szabályozza.

4. Az összes állampolgárok etnikai különbség nélkül tartoznak a hazáért feláldozni magukat veszély esetén hozzájárulni az állam fejlődéséhez, munkájukkal, teherviselésükkel, önkéntes hozzájárulásaikkal.

5. Az összes állampolgárok egyenlők a törvény előtt és senkinek oldható fel a polgári és katonai kötelezettségeinek teljesítése alól.

6. Társadalmi osztályok javára privilégiumot, adómentességeket nem engedhetnek meg.

7. Tilos az államforma megváltoztatása a vagyonok szétosztására és az osztályharcra irányuló propaganda.

8. A lelkésznek tilos a templomokban, valamint a templomokon kívül politikai tevékenységet kifejtetni.

9. A románok nem léphetnek idegen állam szolgálatába. Ez a tény az állampolgárság elvesztését vonja maga után.

A harmadik fejezet az állampolgárok jogait ismerteti.

10. Az összes román állampolgárok részére a lelkiismereti munkavállalás, sajtó, gyülekezési, társulati, szabadság biztosítva van.

11. Román állampolgárságot házasság, állampolgárság elismerése, vagy egyéni naturalizálás útján lehet elérni.

12. Az egyéni szabadság biztosított. Senki se tartható fogva 24 órán túl, letartóztatási parancs nélkül.

13. Senkinek vonható ki a bíróság ítélkezése alól, amelyhez joga van.

14. A magánlakás sérthetetlen.

15. Halálbüntetés csak háború esetén alkalmazható a katonai törvénykezés előírásai szerint. A minisztertanács azonban béke idején is bevezetheti a halálbüntetést a kö-

vetkező bűntényeknél: a király elleni merénylet, idegen államok elleni merénylet esetén az állam területén, az állami méltóság ellen elkövetett merényletek, rablógyilkosság és politikai gyilkosság.

16. A magántulajdon sérthetetlen. Mindenki szabadon rendelkezik a vagyona felett. Semmiféle törvény nem mondhatja ki a vagyonelkobozást, büntetést kivéve a hazaárulás és a közpénzek sikkasztása bűntényében. Közhasznú célra kisajátítani csak megfelelő kártérítés alapján lehet magántulajdonban levő ingatlant.

19. Az abszolút lelkiismereti szabadság és a vallás szabad gyakorlása biztosított, amennyiben ez nem ütközik az állam biztonságába és a jó erkölcsökhöz. Az ortodox és a görög katolikus egyházak román egyházak. Az ortodox egyház uralkodó egyház, a görög katolikus egyháznak pedig elsőbbsége van a többi egyházakkal szemben. Az ortodox egyház független, a dogmák tekintetében azonban keleti egyházak alá tartozik.

20. Anyakönyvi bejegyzéseket (házasság) nem lehet az előzetes egyházi áldás nélkül eszközölni.

21. A tanítás szabadsága biztosított amennyiben nem ütközik az államrendbe és a jó erkölcsökhöz. Az elemi oktatás kötelező, a falvakban pedig ingyenes.

22. Az alkotmány biztosítja az állampolgároknak az élőlő, irás, vagy rajz útján való közlési szabadságát.

23. A levél, telefon, távirat titok biztosított a bíróság által megszabott kivételektől eltekintve.

24. Polgároknak joguk van fegyver nélkül békés összejövetelt tartani. A szabad éjszakai gyűlések, felvonulások azonban, a rendészeti hatóságok engedélye nélkül vannak függővé téve.

25. Bárkinek jogában áll a bírósághoz kérvényt intézni maga, vagy több névszerint nevezett személy nevében a kollektivitás nevében azonban csak a hatóságok járhatnak el.

27. Csak román állampolgároknak lehet ingatlanuk, vagyonuk az országban, az idegen alattvalók csak az ingatlanok jóvédelmét élvezhetik.

Ugyancsak a 27. szakasz mondja ki, hogy közhivatalokban csak román állampolgárokat lehet kinevezni, a kinevezésnél azonban a román nemzet elsőbbsége tekintendő.

28. Idegen kitüntetések csak a király engedélyével lehet viselni. Jelvényeket, uniformisokat csak külön törvény engedélye alapján lehet viselni.

30. A király az állam feje, aki a két törvényhozás által megszavazott törvényekkel kormányoz. A király szankcionálja a törvényeket és megtagadhatja azok aláírását. A törvényeket a király az igazságügy miniszter ellenjegyzésével hirdeti ki.

34. Románia uralkodója Előző Hohenzollern Károly egyenes ágon való férfi leszármazottjai. Amennyiben ilyen férfi leszármazott nem éne a trónöröklési jog a király testvéreire száll át. Amennyiben a királynak nem lenne férfi testvére, a király valamelyik nyugati uralkodóház egyik tagját nevezheti ki trónörökösné a parlament jóváhagyással. Ha a király halála idején nem lenne trónörökös, a trón megüresedének tekintik.

46. A király nevezi ki és menti fel a kormány tagjait. Büntetéseket engedhet el, vagy rendelhet el. Törvényrendeleteket bocsáthat ki, amelyeket a parlamentnek ratifikálni kell. A király a hadsereg feje. A király üzenhet háborút és köthet békét, ő nevezi ki a külföldi követeket, pénzt verethet, politikai és gazdasági megállapodásokat köthet más államokkal, amelyeket azonban a parlament utólag ratifikál.

A következő szakaszok arról intézkednek, hogy a miniszterek, képviselők és szenátorok nem vihetnek ügyeket az állam ellen, nem lehetnek tagjai olyan vállalatok igazgatóságainak, amelyek az állammal szerződéses viszonyban vannak. Fennmarad a képviselők interpellációs joga, mentelmi joga, (kivéve a tettenérés esetét).

A 61. szakasz a választójogról intézkedik. Választójoga van minden 30 évet betöltött állampolgárnak, aki ténylegesen üzi az alábbi foglalkozások valamelyikét: 1. mezőgazdaság, 2. kereskedelem és ipar,

Ajándék-akciónk
szelvénye

19

Kivágandó és összegyűjtendő

Aki a folyóiratilagosan megjelent számokat összegyűjti, résztvesz az "ajándék-akciónkban"

1938. február - március

3. szellemi foglalkozás. A szavazás titkos és névszerinti. A képviselőház tagjait hat évre választják. Férfiak és nők választójogát külön választótörvény fogja szabályozni. Választható az, akinek választójoga van és az ország területén él. A szenátus tagjai a király által kinevezett tagok, a jogszerinti tagok és a választott tagok.

A jogszerinti tagok a trónörökös, az uralkodóház hercegei, a pátriárka, a román egyházak püspökei és a legalább 200 ezer lelket számláló egyházak fejei, a jelenlegi jogszerinti szenátorok. A szenátorokat 9 évre választják és három évenként egyharmadrésztüket kisorsolják, akiknek helyébe újakat választanak.

A 65. szakasz szerint a miniszterek csak a királynak tartoznak felelősséggel. Miniszter csak az lehet, akinek családja három generáción át román véru volt, vagy aki már volt miniszter. A parlament minisztereket jelenléte nélkül nem kezdheti meg ülését. A minisztereket csak a parlament kétharmad többsége küldheti bíróság elé és ügyükben csak a semmitörvényes ítélezhet, azonban magánvétségekben és bűntetteiben a rendes törvények mérvadóak a miniszterekre nézve is.

A 73. szakasz kimondja, hogy az esküdtszék intézményét megszüntetik.

A 87-ik szakasz kimondja, hogy a közpénzsikkasztás bűnténynek tekintendő.

A 88. szakasz szerint minder állampolgár köteles katonai szolgálatot teljesíteni.

89. Katonai rangfokozatokat csak ítélet alapján lehet visszavenni.

90. Az évi kontingenst a parlament szavazza meg.

91. Idegen hadsereg csak külön törvény alapján vonulhat át az ország területén.

92. A román lobogók színe kék, sárga, piros, függőleges vonalban.

93. A kormány székhelye Bukarest.

94. Az állam hivatalos nyelve a román.

95. Semmiféle eskü nem vehető ki senkitől, csak a törvény alapján.

96. Az alkotmányt nem lehet felfüggeszteni, vagy visszavonni.

AZ ÉVSZÁZAD LEGNAGYOBB BÜNTÉNYE

Ezer rendőr és defektív nyomozza a titokzatos keűs gyilkosságot Londonban

London, febr. 21. „Az évszázad legnagyobb bünténye” —, így nevezik a londoni lapok azt a titokzatos keűs gyilkossági bűnügyet, amelynek kiderítésén fáradozik a Scotland Yard több ezer rendőrtisztviselője és nyomozója.

Gyanítják, hogy a két gyilkosság között összefüggés van,

de voltaképpen nem tudják még azt sem biztosan, hogy kik az áldozatok, nem is szólnak a gyilkosokról.

VERNYOMOK A HÓBAN

Az ügyben a nyomozás még január folyamán kezdődött meg. Akkor a nyugatangliai Cheltenhamban a Severn folyót átszelő hídön vérvonokat fedeztek fel. Kutatni kezdtek a folyóban és

szétdarabolt hullarészeket találtak.

Ezekből nem lehetett megállapítani az áldozat kilétét, mert a holttest feje és keze a legszorgosabb kutatásra sem került elő. Ugy látszik a gyilkos a fejet és a kezeket valahol elásta. Mégis ezt gyanítják, hogy az áldozat Butt 53 éves nyugdíjas százados, aki Cheltenham közelében élt és kevéssel előbb nyomtalanul eltűnt. Ebben az irányban folyt a nyomozás, amely azonban ekkor még nem keltett nagyobb feltűnést, minthogy a hullafeldarabolás az angol bűnügyi krónikában nem tartozik a ritkaságok közé.

UJABB HOLTTEST

Egy héttel utóbb aztán egy cheltenhami villában

ujabb holttestet találtak.

Ez nem volt feldarabolva és az első megállapítás szerint azonos volt egy londoni tánchelyiségben szereplő bártáncossal. Kiderült az is, hogy ez a meg lehetőséges kétes egyéniség

Butt ismeretségi köréhez tartozott.

A jelek szerint a bártáncos öngyilkosságot követett el. Bucsulevelét is megtalálták. Később azonban, amikor jobban megvizsgálták ezt a feltűnően érzélgős hangú bucsulevelet, a nyomozóknak az a gyanújuk támadt, hogy nem valódi. Mikor a villát szorgosabban átkutatták, olyan nyomokat találtak amelyekből megállapítható volt, hogy

ott járt Butt is.

Sőt más nyomokat is találtak, amelyek viszont arra vallanak, hogy az áldozat halála után még valaki járt a villában. Ez a rejtélyes harma-

dik személy mindent feldúlt a villában, úgy látszik keresett valamit. A pincében ásás nyomára bukkantak.

Minél több adat került a rendőrség kezére, annál titokzatosabbá vált az ügy. Most már nem tudják, hogy Butt valóban gyilkosság áldozatává lett-e, vagy pedig maga gyilkolt és

Az sincs kizárva, hogy mind a két dolog megtörtént.

Nem tudják, hogy a bártáncos öngyilkos lett-e, vagy pedig meggyilkolták. Sőt olyan gyanúok is fölmerültek, hogy a cheltenhami villában talált holttest nem is azonos a bártáncossal. E gyanúok szerint a bártáncos életben van és valahol bujkál, a cheltenhami

19 pénzügyminisztériumi főtisztviselő ellen kértek vagyonellenőrzési eljárást

Bukarest, febr. 21. A „Tim-pul” jelentése szerint a vagyonellenőrző feljelentések az utóbbi napokban tömegesen érkeznek be a bukaresti ítélőtáblához a vagyonellenőrzési feljelentések. Tegnap D. N. Popescu bukaresti lakos

19 pénzügyminisztériumi főtisztviselő ellen tett feljelentést és kérte vagyonuk ellenőrzését.

A 19 főtisztviselő névszerint a következők

D. Ion Banciu, director gen. Tanasescu, aligazgató, I. Vasiliu, aligazgató, Alex. Niculescu, inspektor, Alex. Petrescu, inspektor, Ilie Petrescu, inspektor, Cezar Scutulescu, inspektor gen., Const. Moscune inspektor, Manoliu, inspektor, Zaharia Petrescu, insp., Dumitru Dumitrescu, kontrolor,

Gh. Cristea insp. special, Gh. Badea, insp. special, d. Stelian Popescu, insp. special, Ioan Ciolac, insp. special és Simion Alexandrescu, inspektor.

Amint látható a feljelentettek között ismerős inspektorok nevével is találkozunk, elsősorban Stelian inspektor nevével aki a nagyváradi cégek ellen az ismeretes fiaskóval végződött vizsgálatot vezette.

10 állam adott utazási kedvezményt a magyar mezőgazdasági kiállítás alkalmából

Utazási és vízumkedvezmények a budapesti mezőgazdasági kiállításra

Tekintettel arra a nagy érdeklődésre, amely az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által március 22-23 napjain Budapesten rendezendő negyvenhetedik országos mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár iránt a külföld részéről megnyilvánul, a rendezőbizottság minden lehető megtett azirányban, hogy a külföld látogatói minél könnyebben és kényelmesebben, valamint minél kisebb költséggel utazhasanak a kiállítás megtekintésére. Ennek érdekében 10 állam (Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Ausztria, Bulgária, Görögország, Lengyelország, Olaszország, Svájc, Törökország) területén, 25-50%-ig terjedő utazási és vízumkedvezményt eszközölt ki a rendezőség, amelyeket a kiállítási igazolványok alapján bárki is igénybe vehet.

A kiállítás alkalmából március 13-tól 28-ig a kiállítási igazolvány és az utlevél felmutatása mellett vízum nélkül lehet Budapestre utazni. A vízumot utólag 2.50 P. kezelési költség lefizetése mellett kell megszerezni, a kiállítást megelőzően a külföldiek ellenőrző országos központi ható-

ságnál (Budapest, IX. Fővám-palota), a kiállítási napokon pedig a kiállítás területén működő utlevélkirendeltségnél.

A külföldiek részére kiadott kiállítási igazolvánnyal az összes magyar vasutakon és ha-

A fajgyűlölet ellen beszélt Bécs polgármestere

A fajgyűlölettel kapcsolatban igen érdekes cikk jelent meg a Wiener Journal hasábjain.

Bécs polgármestere, Schmitz, az osztrák katolikus népszövetség egyik ülése alkalmával rendkívül érdekes beszédet mondott a politikai katolicizmusról. Beszéde kapcsán a polgármester a következő kijelentést tette:

„Miatán ma Ausztriában a Hazafias Front az, amely befolyását politikai téren a legjobban érvényesíti, egyetlen katolikus sem maradhat kétségekben az iránt, hogy hová

csatlakozzék le, ha állampolgári kötelezettségeinek eleget akar tenni. Annak a katolikus embernek, aki a krisztusi törvények szerint akar élni, figyelembe kell vennie a következőket: az osztály és fajgyűlölet, a túlfűtött nemzetiség, a szélsőséges nemzetiség soha nem hozta meg a maga kedvező gyümölcsét és nem tudta biztosítani a történelem folyamán egyetlen nemzet életét, illetve jövőjét. A fajgyűlölet isenclienes. Senkinek sincsen jogában, hogy gyűlölje embertársát, aki éppen olyan teremtménye, mint mi magunk...”

15 éve óv
ez a védjegy
az
ulánzatoktól

KOPROL
CSOKOLÁDÉ
A TÖKÉLETES HASHAJTÓ

Minden zacskóban van egy jubileumi pályázat szelvény.

villa halottja pedig a rejtélyes bűnügy titokzatos harmadik szereplője és — áldozata.

A kiválasztott

— Regény — 53

Erősen megragadta az ajtót a maga oldalán, mint ahogy Lucas is belekapaszkodott az ajtóba a saját felén. A kocsit ingótt a kanyarodókban, azonban kifütyően birta a hepehupás utat.

Lucas még sohasem járt erre. Pike igen. Ezért Pike szenvedett többet. Lucas csak időnként reffegett egy-egy merészebb utárlatnál, Pike azonban állandóan félt attól a veszedelemtől, amely elmúlt és attól, amely még jönni fog.

Fele uton odalenn, balfelé éles forduló következett. Utána rögtön jobbra tért az út, kisebb kanyarulattal. Balra töltésszerűen ágaskodott föl a domboldal, törpe fákkal borítva. Jobbra magányos, nevétségesen vékony pőzna és korhadó kerítés választotta el az utat a sziklászakadéktól.

Anthony lassított, de nem eléggé Lucas számára. Lucas, egyik kezével az ajtóba fogódzva, előre hajolt és megérintette vakmerő vezetőjűk vállát.

— Gethryn!... Gethryn!... Az Istenért, lassabban!

Azonban a sebesség nem csökkent. Anthony odakilátott:

— Hallgasson! Mi vagyunk Miriam Rossiter!

Az út lejtősdőtt és Anthony nak fékeznie kellett. Az autó negyvenötven kilométeres sebességgel siklott lefelé... Még jobban fékezett... Levette a lábát a fékről. A sebesség csökkent. Balra ott ágaskodott a töltés, jobbra a korhadó kerítés jelezte a sziklákatalant. A hátsó ülésen Pike nehezen lélegzett, Lucas halkán káromkodott.

Új forduló... Új lejtő... Újra forduló... Észre vehető csökkenése a meredeknek... A sebesség fokozódott... Anthony hangosan figyelmeztette utasait:

— Még két forduló és elérjük a Watch House falkerítését. Ha odaérünk, gondolják magukban: Rossiter.

A sűrű káromkodás közepette amelyről sohasem tudjuk, nem könyörgés-e vajjon, Lucas odaszólt szenvedő társának:

— Mondja, mi az ördögöt csinál ez?

Semmi válasz, egyszer jobbra, azután balra kanyarodva, már a falkerítés szélsőoldala oldalán futottak. A Watch House kertjének falánál voltak, amely az uttal párhuzamosan haladt, a töltésszerű domboldalt helyettesítve. Egyszerre, néhány yardra előttük, újabb kanyarodó következett. A falkerítés követte az utat kanyarulatát.

— Rossiter! — kiáltotta Anthony.

(Folyt. köv.)

Nagyváradon kapott tartózkodási engedélyt a Bukarestben elfogott valutacsempész

Bukarest február 18. Legutóbbi számunkban hírt adtunk arról a nagyarányú börtöndös aranycsempészési ügyről, amelyben napok óta nyomoz a bukaresti rendőrség büntügyi osztálya. A vizsgálat eddigi adatai szerint a börtöndös csempészést az egyik hordár gyanúja leplezte le. Ennek a hordárnak 100 leit adtak a börtönd elszállításáért. Hasonló szolgálatokért nem igen szoktak száz leit adni s a hordár gyanút fogva felhívta a hatóságot, figyelmét a börtönd tartalmára. A börtöndben azután régi francia aranyérmeket találtak, amiknek értéke meghaladta a másfél millió leit.

A „Curentul” most részleteket közöl a nyomozásról. Kint, hogy az arannyal telt börtöndöt ki akarták csempészni az országból. A vizsgálat során azt a meglepő felfedezést tették, hogy eddig nem kevesebb, mint

7 ilyen külföldi aranyakkal telt börtöndöt siboltak át a határon, hozzávetőleges számítás szerint 12 millió lei értékben.

Az aransibolással egész nemzetközi szervezet foglalkozott. Örízetbe vették Katz Jenőt, aki a hatóságok előtt azt a vallomást tette, hogy a börtöndöket nem vitték ki, ellenkezőleg behozták az országba, hogy itt értékesítsék. Ennek a vallomásnak nem adtak hitelt s Katz továbbra is örízetben maradt.

Letartóztatták Josef Rosenberget s örízetbe vették Somenheim pozsonyi ügynököt. Somenheimot később szabadlábra helyezték s Somenheim azzal tette ismét gyanússá magát, hogy az egyik telefonfülkéből szabadlábra helyezése után nyomban telefonált cinkostársának, hogy már nincs semmi baj. Erre újból letartóztatták.

Megállapították, hogy Katz Jenő a nagyvárad rendőrség által kiállított tartózkodási engedély révén tartózkodik az országban. Ez az engedély azonban természetes szabályszerűen lett kiállítva mert Katz szabályszerű utlevéllel érkezett az országba. Az ügyben a vizsgálat folyik tovább.

Gyermekestragédia

Felakasztotta magát egy fiú, mert társai tolvajnak csufolták

Szatmár, febr. 21. Fekete Sándor 15 éves fiú Tăuți Măgherauson, szülei lakásán a palláson felakasztotta magát. Tettét édesapja vette észre, aki még idejekorán levágta fiát a kötélről. A fiatal gyerekmber öngyilkosságának az előzményei még az elmúlt évben indultak el Szatmáron.

Fekete Sándor az itteni kereskedelmi iskola növendéke volt. Évközben egyik tanárjától ékszereket lopott. A fiút akkor kicsapták. Az idén Fekete Sándor szülei a nagykárolyi kereskedelmi iskolában iratták be. Az ékszerlopás híre azonban

ide is elérkezett és iskolatársai állandóan tolvajnak gunyolták a 15 éves fiút. Fekete Sándor ez annyira elkeserítette, hogy hazameni Tăuți Măgherausra, búcsulevelekkel írt szüleihez és a csendőrségnek, majd öngyilkos lett. Állapota nem életveszélyes.

SPORT

Egy héttel a bajnoki start előtt

NAC—Electrica 7:2 (4:1). A NAC az Electrica csapatával játszott tréning mérkőzést. A zöld-fehérek ismét jelentékeny gólképességről tettek tanúságot és biztosan győztek az Elektrómos csapat felett. A NAC góljait Kovács (3), Haláty (2), Kovács II. és Scherz lőtték.

Nagybánya:

Phönix—Törekvés 4:1 (2:1). A nagyvárad munkáscsapat a Phönixhez rándult át. Szerény III. két gólját Krécsa szepitette. Szünet után azonban visszaestek a munkások és Bellay és Telegdy góljaival győzött a Phönix.

Bukarest:

Unirea Tricolor—Venus 3:2 (1:1). Meglepetés.

Juventus—STB 4:3 (2:0).

Ploesti:

Prahova—ACFR 2:2 (0:0).

Sportul Studențesc—Tricolor 3:1 (2:0).

Galați:

Rapid—Gloria CFR 4:2 (1:0).

Nagykaroly:

Victoria—Olimpia (Szatmár) 2:0 (1:0).

Temesvár:

Gloria—Kinizsi 3:2 (1:1).

Ripensia—AMTE 1:0 (1:0).

TMAC—Electrica 1:1 (1:0).

Döntetlen Párisban:

Budapest-Páris 1:1 (1:1)

Budapest csapata tegnap Páris csapatával 30.000 néző előtt a Parc des Princes pályán mérkőzött meg. A mérkőzést nem dönték meg túlságosan kedvező előjelek, Sárosi és Cseh kiválásával gyengébb lett a csapat, több játékos pedig nincs formában. A francia csapat viszont jobbnak bizonyult a vártnál és így — különösen az első félidőben — szinte egyenrangú ellenfele volt a magyaroknak. Budapest csapata technikájával, több tervszerűségével némi fölényt harcolt ki, a franciák viszont gyors lefutásaikkal veszélyeztettek. A vezető gólt Budapest érte el. Titkos, Kállay, Vincze akció után Békyhez került a labda, aki belőtte.

KASPAR

a műkorcsolyázó világbajnok

(Berlin.) A Berlinben megtartott műkorcsolyázó világbajnokságot Kaspar (osztrák) nyerte. 2. Sharpe (angol), 3. Alward (osztrák). A magyar Terták Elemér hatodik lett.

Válaszul Diagne a franciák néger hátvédje megúnyva a csatárok tehetetlenségét 20 méterről rálőtt, az erős labdát a vetődő Sziklay csak kiűtni tudta és Moulet a földön fekvő kapus felett belőtte. Szünet után a magyarok többet támadtak és fölényben is voltak a jó francia védelem azonban minden gólszerzési lehetőségét meghiusított.

Döntő előtt a jégkorong világbajnokság

A legutolsó eredmények:

Kanada—Németország 1:0.

Anglia—Csehszlovákia 1:0.

Csehszlovákia—Svájc 3:2.

Csehszlovákia—Németország 3:0.

A Banca Nationala közgyűlése

Bukarest, febr. 21. Vasárnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését a Banca Naționala Mitea Constantinescu bankkor mányzó nagy beszédben ismer tette a jegybank múltévi működését. A mérleg elfogadása után több részvényes szólt hozzá az évi jelentéshez, majd beválasztották a vezetésébe Teodorescu és Badulescu volt minisztereket.

Nagybányai ur asszony si-balesete

Nagybánya környékének leglátogatottabb téli kirándulólhelyén, az 1000 méter magas Izvorán kellemetlen si-baleset érte Berger Péterné bányavárosi urasszonyt. Berger Péter kereskedő felesége már napok óta társasággal az Izvorán tar tozkozik. Az elmúlt nap színi indultak. Lesiklás közben az urasszony megbotlott és olyan szerencsétlenül esett le, hogy lábszárcsontját eltörte. A fájdalomtól elalélt Bergernét a mendékházban részesítették első segélyben, majd bevitték Nagybányára, ahol azonnal orvost hívtak az urasszonyhoz.

Férfi és női

szövetmaradékok,

egész öltöny és kabát méretben is szabókellékek, ingzett damaszi és vászon mar adékok érkeztek

Steiner mar adékoshoz

Calea Victoriei 3. az udvarban balra

Folytatódik a Niemöller per

Berlin, febr. 21. A Niemöller per folytatódik. A rendőrség minden intézkedést megtett, — hogy semmi se szivároghasson ki a tárgyalásról. Az igazságügyi palota bejáratait szigoruan őrzik. A német sajtó eddig még egyetlen szót sem közölt a perrel.

Szerencsétlenség az aradi főtéren

Arad, febr. 21. Véletlen szerencsétlenség történt tegnap délelőtt az aradi főtéren. — Chenki Ferenc 14 éves kifutófiu Berecki Pál nevű barátjának egy ugynevelt „forint huzas” pisztolyt mutogatott. A mutogatás közben a kis pisztoly hirtelen elsült s átfurta Berecki Pál gyomrát. A súlyosan sérült gyermeket a mentők beszállították a sebészeti klinikára, ahol műtétet hajtottak végre rajta. Chenki Ferencet a rendőrség őrizetbe vette.

Nyissa ki szemét!

Nem minden fehér tableta aspirin és távolról sem az, amit „épp oly jó” dicsérő szavakkal ajánlanak. Valódi az

ASPIRIN

csak a BAYER-kereszt jelével

A világpolitika szenzációja

EDEN lemondott

London, február 21. Az angol kormány szombaton minisztertanácsra ült össze. A minisztertanács azonban nem tudott megegyezésre jutni és ezért az ülést vasárnapra halasztották. Angliában a világ háború óta nem volt minisztertanács vasárnap. Eden a vasárnapra kitűzött minisztertanács előtt 2 órával megjelent Chamberlainnél, akivel egy félórát tanácskozott. Eden el távozásakor az összegyűlt tömeg hangosan megéljenzte a külügyminisztert és tüntetők az Olaszországgal való megegyezés ellen. A Sunday Express vasárnap különkiadást adott ki, amelyben közli, hogy Eden benyújtotta lemondását. Az utódja a lap szerint lord Halifax lesz. Ezt a hírt eddig még nem erősítették meg. A lapok azt írják, hogy Eden lemondása súlyos válságba sodorná a kormányt és bukása az egész kormányt magával ránthatja.

A kormány tagjai vasárnap este harmadik minisztertanácsra ült össze. Az éjszakai órákban Eden elhagyta a minisztertanácsot, a külügyi hivatalba sietett, ahol legszűkebb környezetével, bizalmas munkatársaival folytatott eszimecsereit. Az angol kormány tagjai arra igyekeztek rábeszélteni Edent, hogy a lemondástól tekintsen el. A külügyi hivatalban történt megbeszélés után Eden visszatért a miniszterelnöki palotába és kijelentette, hogy elhatározása végleges és így nem áll módjában a lemondást visszavonni.

Eden ebben az értelemben egyébként levelet is intézett Chamberlain miniszterelnökhöz. Edennel egyidejűleg Clamern külügyi államtitkár is benyújtotta lemondását.

Az újabb jelentések szerint Eden kedden délelőtt az alsóházban részletes felszólalás keretében okolja meg lemondását.

Megmentették a Papanin expedíció tagjait

MOSZKVA, febr. 21. A Papanin sarkkutató expedíció tagjait szombaton a segítségükre küldött Murman és Tajmyr jégtörő hajóknak sikerült megközelíteni őket, és fedélzetükre venni. A négy sarkkutató tudós a két hajó fedélzetén elindult hazafelé.

A mentőhajók kapitányai sorsot huztak Papanin-ért

Moszkva, febr. 21. A „Papanin” expedíció mentési munkálatai délután 5 órakor kezdődött és este 8 órakor ért véget. A négy kutatót a „Murman” és „Tajmyr” nevű hajók

kettesével vették fedélzetükre, hogy ily módon a dicsőségből egyenlően vegyék ki a maguk részét. Az expedíció tudományos felszerelését a „Tajmyr” vette fedélzetére.

Újabb jelentés szerint a két hajó kapitánya sorsot húzott afélet, hogy melyik veheti fedélzetére Papanint. A szerencse a „Murman”-nak kedvezett.

Ottó kijelentette, hogy sohasem mond le az osztrák trónról

Brüsszel, február 21. Az awers-i „De Dag” című Hamand lap közli Habsburg Ottó nyilatkozatát. Ottó kijelentette, hogy sohasem mond le Ausztria trónjáról.

A főherceg kijelentette, hogy az ő politikai ideálja a jogra felépített állam, amelyben ne a politika uralkodjék, de a melyben az igazság-érzet annyira ki legyen fejlődve, hogy minden polgár egyenlőnek érezze magát az államban.

A Vatikán aggódik

A Havas ügynökség jelenti Vatikánvárosból:

Vatikáni illetékes körök a Berchtesgadenben megállapított osztrák-német politika jövője miatt aggódnak. A pontos hírek hiánya miatt előírt óvatosság időszaka elmúlt és a helyzetet komolynak ítélik.

A pápai körök tisztában vannak azzal, hogy Dolfuss katolikus alkormányának fenn tartása és Séyss Inquart két

ségbevonhatatlan katolikus érzése sem nyújtanak elegendő biztosítékot Ausztria valódi függetlenségének biztosítására.

Makulatura

nyságepir nagy tételben is kapható

Pásztor Ede cégnél

Oradea, Piața Mihai Viteazul 4. sz.

Jókai Mór regénye román nyelven

Néhány nappal ezelőtt hagyta el a sajtót Pop Ionel (Mineanu) fordításában Jókai Mór „Szegény gazdagok” című örökszép regényének román nyelvű kiadása. A nagy magyar mesemondó tudvalevőleg a „Fața Neagră” kétféle életéről szóló regényében az erdélyi románságról a megértés és barátság olyan hangján emlékszik meg, hogy szinte csodálatos — miért nem akadt még senki, aki ezt a bűbajos regényt román nyelvre átültette volna. Pop Ionel törvényszéki főtisztviselő — aki nem is hivatalos író — szabadságidejét áldozta fel és évek kitarló munkájával sikerült lefordítania a regényt úgy, hogy a fordítás nyelvezete pompásan igazodik Jókai kiapadhatatlanul szép stílusához. A sokat áhított román-magyar kulturközledésnek felmérhetetlen szolgálatot tett ezzel a fordítással Pop Ionel. A román olvasó közönség e regény elolvasása után fel fogja ismerni, hogy milyen elfogulatlan szeretettel tudott írni Jókai Mór az erdélyi románokról — mennyire értékelte a románság néprajzi és kulturkincsét. (A gamai leányvásár leírása a világirodalom egyik legszebb irodalmi rajza.) A gyűlölet és féltékenység kiküszöbölése nem a politikai paktumokon keresztül, hanem az igazi nagy írói szellemek századokon át világító írásain keresztül érhető el. Pop Ionel uttörő munkája remélhetőleg kellő megértésre és méltánylásra fog találni — mindkét oldalon.

Cselédrendelet 1813-ban

Az „Universul” a Román Akadémia levéltárából egy 1813-ban kelt bukaresti rendeletet szedett elő, amit állítólag a török Aga adott ki:

„Minden ucca sarkon dobverések hirdessék ki, hogy románok nem lehetnek zsidók szolgái. Ha a rendelet kihirdetése után román szolgát találnak zsidó szolgálatban, az illető zsidót ki fogják toloncolni az országból, vagyonát elkobozzák, a román pedig annyi botütést kap, amennyire a pap ítéli, azután pedig kolostorba küldendő cigánykaraván útján”.

Ha valóban létezett ilyen rendelet, akkor megérjük, hogy Cuza György volt munkaügyi miniszter miért adta ki cselédrendeletét. Az ő elve ugyanis ez volt: — vissza a múlt századhoz, céhekhez és — cselédrendeletekhez.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGE ORADEA

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szögig 20 lei. A rumba igazoló-jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 lejért közölünk. Jelíggel, vagy „cim a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknek 10 lej pótdíj fizetendő. Csak válaszhelyes érdeklődésre válaszolunk.

Előfizetési díj havonta 40 lei

Róna fényképésznél

legolcsóbb, legszebb a fénykép!

6 db csak 80 lei!

Ugyanaz, ami a kirakataimban látható!

Kérem a n. é közönséget, ne hagyja macát a konkurenciatól félrevezetni!

ÁLLÁS

Üzletvezetőt keres vaidai (biharvajdai) szövetkezet. Értekezni a helyszínen. 646

Jómegjelenésű intelligens urak ügyrői minőségben nagy kereseti lehetőséggel (Garantált legkevesebb havi 5000 lei jövedelemmel) felvétnének. Cim a kiadóban. 499

Lapkihordót bevezetett helyre (csakis gyakorlott) fix fizetéssel és mellékjövedelemmel felvessz a Friss Ujság. Jelentkezni a kiadóhivatalban. Piata Mihai Viteazul 4. 273

Lóvasaló és tüziembert felvessz állandó munkára Gerber, Szíarovszky 11. 643

Románul beszélő rövidáru kiszolgáló felvétetik. Városi barakk. Kelemenné, Nagy piac-tér. 619

Keresünk magas jövedelemmel március 1-re Cehalut (Magyarcsaholy) részére megbízható újságíróst. Jelentkezni (levélben is) Nagy Lajos megbízottnál, Tășnad. 424

VÉTEL-ELADÁS

Eladó egy Hoffer garnitúra, vagy elcserélném egy 1200-as magános cséplővel. Spitz, Cehal, jud. Sălaj. 615

Staniol, színes selyem, krepp és tafett-papírok legolcsóbb árban kaphatók Pásztor Ede papirkereskedésben. Piata Mihai Viteazul 4. (Nagypiac)

Haláleset miatt 3 szoba berendezés jó állapotban olcsón eladó. Str. Bratianu (Szaniszló ucca) 30. 593

Sarok magánház olcsón eladó. Str. Balcescu (Rét ucca) 52. 616

Beton csövek, rabbit lapok olcsón kaphatók. Csatornázást vállalok. Géczy, Str. Minelor 68. 647

KÜLÖNFÉLE

Egy vagy kétszobás magánlakást keresek Gilányi ut közelében. Címét Székely virágüzlet, Pénzügyigazgatósággal szemben. 617

Rádió műsor

SZERDA

BUKAREST: 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállás jelentés. 13.10: Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthírek adása. 13.40: Gramofonlemez. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Gramofon. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18: Stănescu-zenekar. 19.15: Kiriác zeneszerzőről a Balassa-templom énekkarával. 20: Felolvasás. — 20.15: Rádiózenekar. 21.05: Felolvasás. 21.20: Csak Bukarest:

Beethoven: II. zongorahármas. Csak rádió Románia: Lemezek 21.50. A két állomás együtt: Lemezek. 22.30 Hírek. 22.45 Vendéglői zene.

BUDAPEST I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. — 13.05 A rádió szalonzenekara. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 A 2. honvédelmi algezered zenekara. 16: Árfolyamhírek 17: Diákféltő. 17.45 Pontos időjelzés. 18: „Emerencia” Felolvasás. 18.30 Cigányzene. 19.35 Előadás. 20.20 Az Operaház előadásának ismertetése. 20.30 Az Operaház előadásának közvetítése: Parasztbecsület és Sylvia. 21.40 Hírek. 22.40 Sportközlemények. 23.20 Időjárásjelentés. 24.10 Hírek francia és olasz nyelven. 24.20 Tánclémez. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

Nem hajtják végre a pincérrendeleteit

Szabánár, február 21. A legutóbbi kormányzat munkaügyi minisztere, amint annak idején részletesen megírtuk, rendeletet adott ki, mely szerint a vendéglőkből és a kávéházakból a zsidó vallású pincérek el kell bocsátani. A rendelet a helybeli munkaügyi alfelügyelőségre is megérkezett, a végrehajtási utasítás azonban később. Mivel az érdekeltek kérdésekkel halmozták el a munkaügyi hivatalt, az alfelügyelőség vezetője ebben az ügyben kérdést intézett a nagyvárosi munkaügyi felügyelőséghez, ahonnan a zsidó pincérekre vonatkozó utasításokat kért. A ma érkezett válasz szerint a pincérrendelet végrehajtási utasítása a nagyvárosi felügyelőséghez sem érkezett meg, így annak végrehajtása felfüggesztettnek tekintendő.

OLCSÓ KÖNYVSOROZAT:

5 könyv 15 Lei

I. SOROZAT:

1. János bácsi utazása: **Végig Erdélen** humoros regény 112 old.
2. **Sors keze** kém regény 96 oldal.
3. **Mesebeli herceg** érdekfeszítő társadalmi regény 96 oldal.
- 4-5. **Lázadás a leprafáborban** valóság regény, 2 kötet. Részletek az élőhalottak birodalmából, 128 oldal.
- 5 könyv összesen 432 oldal terjedelemben.

7 könyv 20 Lei

II. SOROZAT:

1. **Egy amerikai detektív bravúrjai** Izga mas gangster regény, 64 oldal.
- 2-3. **Néger bosszuja** a fehér és fekete ember harca a dzsungel mélyén 2 kötet, 118 oldal.
- 4-5. **Haláltánc** regény a kémek életéből (Kedvezredes, Mata Hari stb.) 2 kötet, 192 oldal.
6. **Szent álarc** háborús regény, 64 oldal.
7. **Bofrány a Luna parkban** cirkusz regény, 64 oldal.
- 7 könyv összesen 512 oldal.

5 könyv 15 Lei

III. SOROZAT:

1. János bácsi utazása: **A spanyol polgárháborúban** humoros regény 96 oldal.
2. **Legnagyobb győzelem** sport regény, 64 oldal.
3. **Bűnös szerelem** regény az életből, 64 oldal.
- 4-5. **Texasi szerelem** egy amerikai szerelem története, 2 kötet 192 oldal.
- 5 regény 416 oldal.

Nihetetlen olcsó áron kap izgalmas érdekfeszítő regényeket

Aki legalább két sorozat regényt vásárol, ingyen kapja lapunk ezévi szépképfestésű könyvnaplóját. Kapható a kiadóhivatalban és minden lapárus-tónknál. Vidékiek a könyvek árát bélyegeken is beküldhetik.